

Ivan Bukovský

Malíř Ivan Bukovský se narodil 7. července 1949 v Praze. V letech 1964 až 1968 studoval na Střední odborné škole výtvarné v Praze, v letech 1971 až 1976 v ateliéru prof. Jana Smetany na Akademii výtvarných umění v Praze. V letech 1984 až 1990 spolupracoval s Krátkým filmem. Pedagogicky působil na SOŠ a VOŠ ve Štětí (1996 až 2003); od září 2003 vyučuje na Waldorfském gymnáziu v Příbrami. Jeho tvorba byla oceněna řadou cen doma i v zahraničí. Samostatně vystavuje a kolektivních výstav se účastní od roku 1976. Je členem S.V.U. Mánes a skupiny Lipany v Praze; spolu s malířem Lubomírem Peškem organizuje mezinárodní projekt Orbis Pictus: Europa. Žije a pracuje v Příbrami.

I když Ivan Bukovský dnes nepatří k nejexponovanějším jménům své generace, jeho malířské dílo představuje výraznou a neodmyslitelnou součást osudů českého umění od 70. let 20. století. Již během studia u prof. Smetany na AVU v Praze maloval obrazy s výjimečným citem pro monumentální prostor, ve kterých dramaticky řešená kompozice a silné figurální gesto vytváří celistvou, scénograficky koncipovanou arénu. Napětí mezi samotnou lidskou figurou a velkými vyprázdněnými plochami kolem ní je stálým motivem Bukovského tvorby; člověk se u něj vždy pohybuje v hraničních situacích, na pokraji pádu do propasti.

Začátky Bukovského samostatné dráhy v druhé polovině 70. let souvisely s bezútěšnou politicko-společenskou situací normalizační éry. Tematika zdi a labyrintů je reflexí klaustrofobického ovzduší té doby; člověk se dává na marný útěk z „ráje“, leží jako ukřižovaný, pokouší se o krkolomné lezení po zábradlí nebo končí jako stín na zdi po atomovém výbuchu. Symbolika apokalypsy vrcholí ve velkoformátovém obraze „Laboratoř pana Oppenheima“ z roku 1980, kde blížící se katastrofální neúspěch snahy o totální vládnutí přírodě vede k zániku lidské civilizace.

Od roku 1977 Ivan Bukovský jezdil s malířem Jiřím Sozanským do bývalé Malé pevnosti v Terezíně. Spolu studovali archivní materiály a shromáždili svědectví těch, kteří zažili dobu, kdy za druhé světové války fungovala jako koncentrační tábor. Uvědomili si nebezpečí opakování tragických událostí, které se odehrály v tomto místě a jinde, a chtěli, aby návštěvníci tuto skutečnost plně pochopili – zejména v rámci tehdejší totality. Proto v roce 1980 organizovali soukromé sympóziurní Terezín '80 v Malé pevnosti, kde tvořilo a instalovalo svá díla sedm umělců (včetně Bukovského a Sozanského) dvou generací. Výstava byla politickými funkcionáři předčasně uzavřena a instalace zlikvidována, ale její význam byl – a zůstává – dalekosáhlý.

Během 80. let se Ivan Bukovský zabýval „banálními“ scénami každodenního života, kde postavy připomínají pečlivě rozmístěné protagonisty monumentální nástěnné malby. Přes to, že autor zobrazuje souvislosti běžné existence, působí nepřírozené postoje a činnosti uměle osvětlených lidí na těchto velkých obrazech zneklidňujícím až surreálním dojmem. Pod tenkým povrchem normality najdeme naopak groteskní abnormalitu.

Po té, co se česká společnost přetáhla „přes plot“ v roce 1989 docházelo v tvorbě Ivana Bukovského k obecnějším pojetím humanistické problematiky. Člověk jako by ztratil vnější kůži čitelně civilizační totožnosti, stává se expresivní, zobecněnou bytostí z kostí a masa. Figurální tvar zde ztělesňuje symbolickou lamentaci nad pádem a destrukcí lidského rodu (Jeremiáš, 1993, Ikarův pád, 1994, opakující se motiv Joba), přitom civilizační rámec naznačují oprostěné architektonické útvary složené z mohutných desek.

Bukovský tuto tematiku dále rozvíjí po začátku nového milénia, jeho obrazy se však ponořují do temnoty hlubší kontemplace, do jakéhosi klidu bezčasí. Jeho figury, modelované šerosvitem vlastním Rembrandtovi či Goyovi, působí plasticky až sochařsky. Nesou ve své meditativnosti plnou tíhu humanity.

Od roku 2003 se autorovy figury redukuje na existenciální jádro, jehož přízračný vzhled umocňuje provedení skoro výhradně v bílé barvě. Pohybují se v neurčeném prostoru, jen občas se vynořuje konkrétní odkaz na současný svět (například ironický motiv počítače u obraze „Abrahám hovoří s Bohem“ z roku 2003, ve kterém prorok komunikuje prostřednictvím počítačové klávesnice). Tematický obsah těchto obrazů se především týká lidské osamocenenosti a těžce překlenutelného vaku mezi utrápeným člověkem a okolním světem. I tam, kde vidíme vysloveně komunikační situaci (například triptych „Symposion“ z roku 2003), se jedná spíše o vyprázdněnou hodnotu mezilidské řeči. Zde je snad nejsilněji cítit vzor anglického malíře Francise Bacona, jehož psychicky vypjatá figurální dynamika se stala od 70. let mocným inspiračním zdrojem pro mnoho z Bukovského vrstevníků.

Bukovského nejnovější malby nadále promlouvají k základním rovinám lidské existence. Okruh biblických a mytologických námětů (Minotaurus, 2004, Salome, 2004, Ikaros, 2004) se střídá s obecnou lidskou tematikou (Přívětivý rozhovor, 2004, Země a nebe, 2005-2006, Úvaha o počátku, 2006), vedle střídavých šedých tónů se objevuje žhavě červená barva signalizující úsvit i zánik lidského bytí.

Ivan Bukovský během posledních více než třiceti let vytvořil malířské dílo, jehož humanistické poselství daleko přesahuje bezprostřední souvislosti svého vzniku. V existenciálních alegoriích odkrývá pravdy o skutečné povaze moderního člověka.

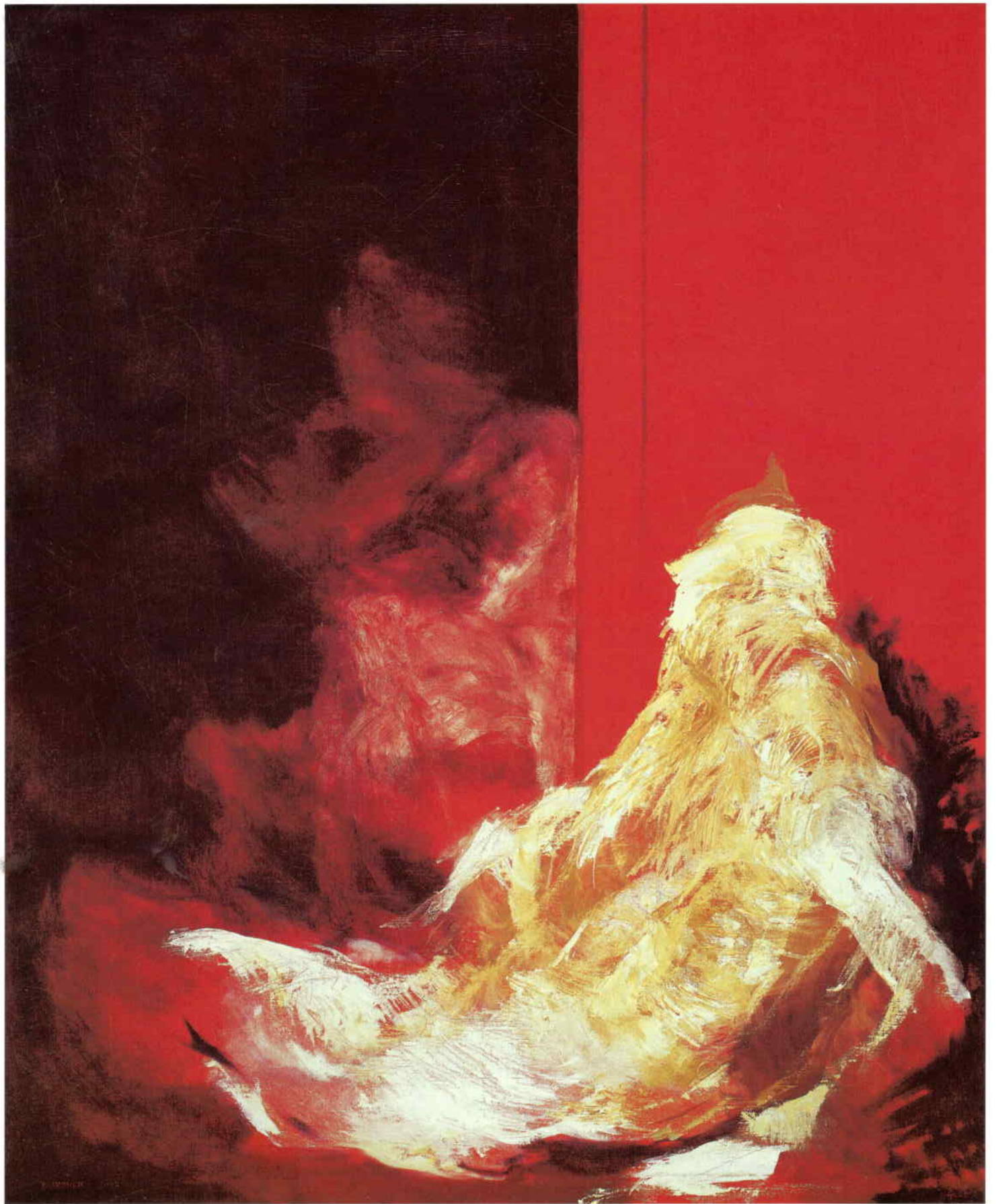
Richard Drury

Galerie Magna, Bieblova 3, 702 00 Ostrava / výstava potrvá od 10.1. do 16.2. 2007

Tento projekt je realizován za finanční podpory statutárního města Ostravy a Městského obvodu Moravská Ostrava a Přívoz

Job, 2003, olej na plátně, 140 x 115 cm